

UOT: 811.512.162

ÇİNARƏ RZAYEVA*

NAXÇIVAN FOLKLOR MƏTNLƏRİNDƏ ƏRƏB VƏ FARS MƏNŞƏLİ
ALINMALARIN İŞLƏNMƏ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

XÜLASƏ

Məqalədə Naxçıvan folklor mətnlərində işlənən alınma (ərəb və fars mənşəli) sözlərin işlənmə yeri və tezliyi araşdırılmışdır. Məlum olmuşdur ki, bir çox sahələrdə olduğu kimi, folklor sahəsində də alınma sözlər, yəni ərəb və fars mənşəli sözlər xeyli sayda işlənmişdir. Zaman-zaman müxtəlif yollarla dilimizə keçən bu alınma sözlərin bir qismi elə dəyişmiş ki, onları öz sözlərimizdən seçmək bir qədər çətinləşir. Folklor mətnlərindən seçdiyimiz nümunələrdə də belə alınmalar çoxluq təşkil edir. Məqalədə folklor mətnlərində işlənən ərəb və fars mənşəli sözlərin həm hamı tərəfindən başa düşülən, həm də mənası hamı tərəfindən başa düşülməyən bir neçə alınmalar seçilmiş və təhlil edilmişdir. Bunlarla yanaşı, ilk baxışda türk mənşəli söz təsiri bağışlayan sözlər də seçilmiş və müəyyən təhlillər aparılmışdır. Örnək olaraq, Murad, Əhməd və s. sözlər təhlil edilmişdir.

Sonda belə nəticəyə gəlinmişdir ki, folklor mətnlərində işlənən alınma sözlərin mənası demək olar ki, bu gün hamı tərəfindən başa düşülür və öz işləkliyi qoruyur. Çünki folklor mətnlərində arxaikləşmə çox azdır.

Açar sözlər: *Naxçıvan, folklor, alınma, ərəb, fars*

Ana dili öz saflığını və gözəlliyini həm şifahi xalq ədəbiyyatında, həm də yazılı ədəbiyyatda göstərir. Dilimizin qüdrəti, saflığı və gözəlliyi haqqında bir çox görkəmli şəxsiyyətlərin dəyərli fikirləri vardır. O görkəmli şəxsiyyətlərdən biri olan ulu öndər Heydər Əliyev deyirdi: ***“Dil xalqın böyük sərvətidir. Ədəbi dilin tərəqqisi olmadan mənəvi mədəniyyətin tərəqqisi mümkün deyildir”*** Ulu öndərin bu sözləri nəinki ölkəmizdə, hətta ölkədən kənarında yaşayan azərbaycanlıları bu sərvəti qorumağa, ona dəyər verməyə sövq edir.

Dilimizin lüğət tərkibini zənginləşdirən amillərdən biri də buraya alınmaların və yeni sözlərin daxil olmasıdır. Dilə sözlər bir neçə yolla daxil olur. Dilimizə keçən alınmalara baxmayaraq, Azərbaycan dili özünün qüdrətini, saflığını itirməmiş, əksinə daim inkişaf edərək zənginləşmişdir.

Azərbaycan dili ilə fars və ərəb dili çox qədim zamanlardan ünsiyyətdə olmuş, hər iki dil qarşılıqlı şəkildə söz alıb və söz vermişdir. Dilimizə daxil olan ərəb və fars mənşəli sözlərin bir qismi olduğu kimi, bir qismi isə fonetik dəyişmələrə məruz qalaraq işlənir. Alınmaların bəziləri elə dəyişir ki, onun alınma yoxsa milli söz olduğunu seçmək bir qədər çətinləşir. Məsələn: Murad, Əhməd, ayna və s.

Dilçilikdə alınma sözlərlə bağlı bir çox tədqiqatlar aparılsa da folklorda onların yeri və rolu tam, geniş və əhatəli tədqiq olunmamışdır.

Alınma sözlər demək olar ki, bütün sahələrdə, o cümlədən şifahi xalq ədəbiyyatında da özünü geniş şəkildə göstərir. Belə ki, folklor mətnlərini araşdırdığımız zaman alınma sözlərə tez-tez rast gəlirik. Ancaq alınma sözlərin işlənməsi folklor nümunələrinin dilini ağırlaşdırmır. Çünki bu alınmalar lüğətimizin bir layını təşkil edir. Onu da qeyd edək ki, folklor mətnlərində nə qədər alınma sözlər olsa da, öz ana dilimizə məxsus sözlər çoxluq təşkil edir. Aparılan təhlillərə əsaslanaraq Naxçıvan folklor mətnlərində ərəb və fars mənşəli sözləri işlənmə məqamına görə belə qruplaşdırmaq olar:

1. Dini məzmunlu sözlər
2. Elm və sənətlə bağlı olan sözlər
3. Məişət məzmunlu sözlər
4. Şəxs adları bildirən sözlər
5. Məkan adı bildirən sözlər
6. İşləkliyi qoruyan sözlər

a) *Dini məzmunlu sözlər.* Araşdırmalar göstərir ki, folklor mətnlərinin lüğət tərkibində işlənmiş ərəb və fars mənşəli leksikanın bir hissəsi dini məzmunludur və bu səbəbdən onlarda arxaikləşmə çox zəifdir. Bu sözlərin işlənmə tezliyi də yüksəkdir. Folklor mətnlərində fəallıq təşkil edən bu sözlər müasir dildə də işləkdir. Dini məzmunlu sözlərin bir çoxu “Qurani - Kərim”də rast gəldiyimiz sözlərdir. Allah, İlahi,

* Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
AMEA Naxçıvan Bölməsi

Vallah, cənnət, namaz, peyğəmbər, Quran, dua və s. Əvvəlcədən onu deyək ki, nümunələr folklor mətnlərinin imla yazısına toxunulmadan, nəql edildiyi kimi, yəni kitabda necə verilibsə elə də verilir.

Məsələn, üzərliksalma mərasimində oxunan nəğmədə Allah adı işlənmişdir:

Çıxdım uca bir dağa
Çox yalvardım Allaha.
– Dedi, nədir, biçərə?
– Dedim, biçərəyə çarə

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 88).

Qeyd etməliyik ki, bu yücə varlığın adına, yəni Allah adına demək olar ki, folklorun bütün janrlarında – dastanlarda, nağıllarda, atalar sözlərində, bayatılarda, düzgülərdə, laylalarda, xalq mahnılarında və s. rast gəlirik.

Folklor mətnlərində tez-tez rast gəldiyimiz dini alınmalardan biri də cənnət sözüdür. Məsələn “Sənəm cadu” nağılından götürdüyümüz bir nümunəyə nəzər yetirək:

“İndi ki, elədi, gedəh, o dağa çatanda mənə elə bir acı qəmçi çəh ki, mən o acı qəmçinin hersinnən o dağların üstünnən aşacam. Elə atdı axı, *cənnət* atıdı” (Cəfərli və b., II, 2011, s. 118).

Müsəlmanların müqəddəs kitabı olan “Quran” folklor mətnlərində işlənmə tezliyi yüksək olan alınmalardandır. “Yarım gəlsin” xalq mahnısında:

Dərya qırağında tikdirdim kümbəz,
Oxudum “Quran”ı, dedilər bilməz,
Sənə qurban olum Gözəgörməz,
Ya mənə səbir ver, ya yarım gəlsin
(Cəfərli və b., II, 2011, s. 339).

“Qırx qönçə xanım” nağılında rast gəldiyimiz namaz sözü də bu qəbildəndir.

“At dedi:- Oğlan, dua elə ki, anan namaz üstə idi. Hərgah pilləkənlərin axırında yadına düşsə idi, bu dəm-dəsgah hamısı yox olmuşdu” (Cəfərli və b., I, 2010, s. 133).

Günümüzdə də bu deyim işləkdir. Biri bir çətinlikdən ani qurtaranda deyillər ki, “Anan namaz üstə idi”. Bu da onu deməyə əsas verir ki, namaz qılınan zaman olunan dualar qəbul olur.

Uşaq folklorunda düzgülərə nəzər salanda dini məzmunlu alınmaların bir neçəsinin eyni anda işləndiyini görürük:

Dedim: Ağam Əli hardadı?
Dedi: Ağam Əli dəstəmazlı,

Namazdadı.

Ağzı həzin duvada,
Göyün ərşindədi,
Yerin türkindədi,
Hər kəs onu yadına salsa
Cəhənnəm odunna kənardadı.
Onun bir ağacı var,
Yarpağı ərşi Quran
Onu gündə üç dəfə desən.

Cəhənnəm odunda yanmazsan
(Cəfərli və b., III, 2012, s. 447).

Yuxarıda verdiyimiz bu nümunədə işlənən namaz, Quran, cəhənnəm, dua sözləri dini məzmunlu olan alınmalardır. Dini məzmunlu bu ərəb mənşəli sözlərin, demək olar, hamısı müasir yazılı və şifahi ədəbi dilimizdə işlənməkdədir. Çünki dini məzmunlu sözlərdə arxaikləşmə yoxdur.

b) *Elm, sənət və peşə ilə* bağlı olan sözlərin əksəriyyəti ərəb və fars mənşəlidir və bu sözlər ədəbi dilin bir çox üslublarının inkişafında fəal mövqe tutmuş, vətəndaşlıq hüququ qazanmışdır. Məsələn: *həkim, kitab, hökmdar* və s.

“Şah İsmayıl və Qızıl Balıq” nağılında işlənən *həkim* sözünə aid nümunəyə diqqət yetirək: “Razılaşırlar ki, hərəmiz üç saat oyaq qalıb keşik çəkək ki, qurd-quş bizi yeməsin. Dərzi ilə *həkim* yatır, dülgər keşik çəkir” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 239).

Bayatıda işlənən kitab sözü də dilimizdə geniş işlənmə tezliyinə malikdir.

Qapısında ozan yox,
Dərdlərini yozan yox.
Kitab qoyub gediblər
Heyif onu yozan yox

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 374).

“Süleyman peyğəmbərin nağılı”na nəzər salanda *hökmdar* sözünə rast gəlirik:

“*Hökmdar* sağ olsun, niyə mənə salam vermədin? Axı salam böyükdən kiçiyədi. Uşağın cəsarəti *hökmdarın* xoşuna gəldi” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 230). və s.

c) *Məişət məzmunlu* sözlər ərəb mənşəli leksikanın ən zəngin hissəsidir. Belə sözlərin sayı və işlənmə tezliyi folklor mətnlərində də yüksəkdir. Məsələn: *saat, ayna, qələm, dəsmal, sandıq, qədəh* və s.

“Şah İsmayıl və Qızıl Balıq” nağılında işlənən *ayna* sözünə nəzər salmaq:

“Axırda ustadı ona bir *ayna* da bağışlayır və deyir ki, ürəyində kimi fikirləşsən onun əksi-

ni bu *aynada* görəcəksən” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 238).

“Süleyman peyğəmbərin nağılı”nda işlənən saat sözü: “Bir neçə *saat* keçəndən sonra hökmdar geri qayıdırdı, gördü Süleyman torpaqda nəşə axtarır” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 231).

Bayatılarda işlənən qələm sözü:

Əmim oğlu evinə,
Şal yaraşır birinə.
Əminqızı qurban,
Qələm tutan əlinə

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 329).

“Məhəmməd və Pərinin nağılı”nda sandıq sözü ilə bağlı bir nümunəyə nəzər salmaq: “Binnar sandığın başında şərtdəşillər. Bir-birlərinə deyillər, əgər *sandıxda* dünya malı olsa onda o, müştəriyə çatacax” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 167).

Yuxarıda verdiyimiz *sandıq* sözü *sənduq* formasında ərəbcədən dilimizə keçmiş, fonetik dəyişikliyə uğramış sandıq olaraq lüğətimizdə öz əksini tapmışdır.

ç) *Şəxs adları bildirən sözlər*: “Adların necə törəndiyini təsəvvür etmək çətin deyil. İlk insan qrupları və ailə yaranandan, formalaşandan sonra, əlbəttə, adlar da meydana gəlmişdir. Tayfa, nəsil, yaxud ailə içində adamların sayı artdıqca onları fərqləndirmək, fərdiləşdirmək lazım gəlirdi. Adlar məhz bu tələbi ödəmək üçün törənmişdir” (Mirzəyev: 1986, s. 277). Demək olar ki, dilimizdə tarix boyu müxtəlif dillərdən keçmə şəxs adları mövcuddur. Alınma şəxs adlarının çox hissəsi ərəb və fars dilindən keçmədir. Bu da şəxs adlarının bir qisminin dini adlar olması ilə bağlıdır. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, dinlə bağlı sözlərin və adların demək olar ki, hamısı ərəb mənşəlidir. Belə adlara folklor mətnlərində tez-tez rast gəlirik. İlk olaraq dinlə bağlı adlara nəzər salmaq. Onu da qeyd edək ki, bu adların çoxu ibrancədir. Məsələn, Cəbrayıl, Davud, Süleyman, İsmayıl, Məhəmməd, Zəhra və b.

“Süleyman peyğəmbərin nağılı”na nəzər salanda bu adların bir neçəsinə rast gəlirik.

“*Cəbrayıl Davud* peyğəmbərin yanında nazil olur” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 229).

“Bəşirin nağılı”nda isə İsmayıl adına rast gəlirik.

Gördülər ki, atası qızı *İsmayıla* verməyəcək, cavanlar xəlvətə sözü bir yerə qoydular

ki, hər ikisi şəhərdən çıxıb qaçsınlar (Cəfərli və b., III, 2012, s. 215).

Düzgünlərindən aldığımız bir nümunə:

Beşihdə böldün əjdəri

Ya Əli, ya Məhəmməd, ya Əli

(Cəfərli və b., III, 2012, s. 447).

Öz adın Əlidi, nə gözəl addı,

Demə ki, dünyada nələr qahaddı,

Bayram oğlu Həsən özü şahaddı,

Zülmünən apardı Oruc ülgücü

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 290).

Burada işlənən Əli, Məhəmməd, Həsən, Oruc adları da bu qəbildəndir. Xalqın dinə olan inamının, peyğəmbərlərə, imamlara olan sevgisinin nəticəsi olaraq da uşaqlara bu qəbildən olan adları çox verirlər.

“Zəhra xanımın nağılı”na nəzər salanda Zəhra adını həm nağılın adında, həm də nağılın içində işləndiyini görürük. Nağıldan aldığımız bir parçaya nəzər salmaq:

“- A kişi, nə çox deyingilənirsən? Sən get, *Zəhra* addı bir qızın var, xırda qızın, onu gətir, ver mana, səni dolandırmaq mənim boynuma, nəkkədə deyirsən qızıl, gümüş, mal verim sənə” (Cəfərli və b., II, 2011, s. 132). Qədim zamandan bu günə kimi qızlarımıza daha çox Zəhra, Zeynəb adları qoyulur. Bu da xalqımızın qədimdən bu günə qədər dinə verdiyi dəyərin bir nümunəsidir.

Digər şəxs adları: Valeh, Vəli, Pəri, Mahmud, Cahangir, Mehriban, Nizami, Füzuli və b.

Mehriban adı “Abdulla ilə Mehriban Sultan” nağılında həm nağılın adında, həm də nağılın içində işlənir: “Quş məktubu aparıb düz Mehriban Sultanın pəncərəsinə qonur. Mehriban Sultan quşu tutub məktubu açır” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 250).

“Əmrah” dastanının ustadnamə hissəsində elə bir bənddə bir neçə alınma şəxs adlarına rast gəlirik:

Hafizü, Nəvai, Füzuli, Cami,

Şeyx Sədi, Hilali, Ürfi, Nizami,

Dünya, səndə geşt eyləyib tamamı,

Firdovsi tək nəzmi dürr-əfşan hamı?

(Cəfərli və b., II, 2011, s. 432)

Folklor mətnlərində işlənən ərəb və fars mənşəli şəxs adlarına aid nümunələrin sayını istənilən qədər artırmaq olar. Folklor mətnlərində bu adlar milli adlarımızla paralel işlənmişdir.

d) *Məkan adı bildirən sözlər*: Folklor mətnlərində məkan məzmunlu sözlərə tez-tez rast

gəlinir, çünki hadisələr müəyyən məkanlarda baş verir. Alınma məkan adlarına daha çox dastan və nağıllarda rast gəlinir. Məsələn, İsfahan, Yəmən, Mərənd və s.

“Tacirbaşı Hüseyinin nağılı”nda işlənən *Yəmən* şəhərinə aid bir parça: Baş vəzir tacirlərin sözüne baxıb padşahın yanına gəlir, ondan qırx gün rüsxət alıb, yol hazırlığı görür və *Yəmən* şəhərinə üz tutur (Cəfərli və b., III, 2012, s. 252).

Uşaq folkloruna aid düzgülərdə Mərənd yer adı işlənmişdir.

Təkəm getdi *Mərəndə*,

Tamaşadır gələndə.

Yaxşı insan çox yaşar,

Vay, pisdir o öləndə

(Babayev və b., 2017, s. 68).

e) *İşləkliyi qoruyan sözlər.*

Naxçıvan folklor mətnlərində xeyli sayda ərəb və fars sözləri işlənmişdir ki, onların çoxu bu gün danışiq dilində, şivələrdə işlənir və asanlıqla başa düşülür. Nümunələrdə bu cür sözlər kəmiyyətcə daha çoxdur. Məsələn, *dərd, mərd, namərd, tədbir, günah, firəvan, dost*, he-yifsilən, ağıl, insaf, cavan və s.

Bayatılarda işlənən dost sözüne nəzər salaq:

Əzizim gülə can ver,

Öl, bülbül, gülə can ver.

Dost səndən can dilərsə,

Sən gülə–gülə can ver

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 346)

Əzizim *mərdə* məni,

Salmısan *dərdə* məni.

Namərdə qul olmaram,

Qurban kəs *mərdə* məni

(Cəfərli və b., I, 2010, s. 347)

Xalq mahnılarında da işləkliyi qoruyan ərəb fars mənşəli sözlər çoxdur.

Qocalıq elə yamandı, vurubdu başa.

Az qalıbdı ağıl gedə, huş çaşa.

Sakkat yemişə, quru lavaşa

Onçün halım belə yaman olubdu

Getdi bu yerlərə bir də gəlməniy

(Cəfərli və b., II, 2011, s. 337-338)

Yenə “Tacirbaşı Hüseyinin nağılı”ndan bir nümunə: “Vaxt gəlib o vədə oldu ki, mənim on beş yaşım tamam oldu. *Cavanlıq*, yetkinlik eşqi beynimə vurdu” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 254).

Mətnlərdə işləkliyi qoruyan sözlərlə yanaşı elə sözlər də vardır ki, onlar hamı tərəfindən başa düşülməyir. Məsələn, *təlatüm və s.*

Təlatüm ərəb mənşəli olub birinci mənası “tufan, bərk, ləpələnmə, dalğalanma, coşma”; ikinci mənası isə “çaxnaşma, vəlvələ, həyəcan, keşməkeş” deməkdir.

“Cəvahirsatın Səlim” nağılından aldığımız parçaya diqqət yetirək:

“Əmr elə qayığa meyvə gətirib doldursunlar. *Təlatümə* düşsək yeyək” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 211).

Folklor mətnlərində işlənən bir qrup ərəb və fars mənşəli sözlər və adlar vardır ki, onlarda ahəng qanunu pozulmadığına görə onları türk mənşəli sözlərdən seçmək çətindir. Məsələn: Ayna, Murad, Əhməd

Bu qəbildən olan *murad* sözü də diqqəti çox çəkir. Belə ki, ilk baxışda türk mənşəli söz olaraq düşündüyümüz, işlənmə tezliyi yüksək olan bu söz dilimizə ərəb dilindən keçmişdir. Mənası “arzu, məqsəd, niyyət, dilək, istək, kam” deməkdir.

“Abdulla və Mehriban Sultan” nağılından götürülən bir parçaya nəzər salaq:

“Abdullanın atası oğluna qırx gün, qırx gecə toy vurdurur, onu Mehriban Sultanla evləndirir. Onlar *muradlarına* çatırlar. Siz də yeyin, için, *muradınıza* çatın” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 250).

Yuxarıda verilən nümunədə *murad* arzuya, istəyə, məqsədə çatmaq mənasında işlənmişdir. Folklor mətnlərində *Murad* sözüne həm də şəxs adı kimi rast gəlirik.

“*Murad* qapısı”nağılından işlənən *Murad* adına nəzər salaq:

“*Murad*, mən bu böyüklükdə buğda dənəsi görməmişəm. Sən dünya görmüş adamsan, buğda dənələrinin bu böyüklükdə olmasına nə deyirsən?” (Cəfərli və b., III, 2012, s. 263)

Yuxarıda qeyd etdiyimiz Əhməd adına “*Əmrah*” dastanında rast gəlirik:

Kəs sinən üstündə başın Əhmədin,

Qoy qanımla götürsün bu bağı – alma

(Cəfərli və b., II, 2011, s. 437).

Aparılan təhlillərdən məlum oldu ki, folklorun bütün janrlarında ərəb və fars mənşəli alınma sözlər xeyli sayda işlənmişdir. Nəticə olaraq deyə bilərik ki, folklor mətnlərində işlənən bu ərəb və fars mənşəli alınma sözlərin hamısı demək olar ki, bu gün işləkliyi qoruyur.

Çünki digər sahələrdən fərqli olaraq folklor mətnlərində arxaikləşmə çox zəifdir. Və həmçinin qeyd etməliyik ki, folklor mətnlərində ümumişlək sözlərin olması, hamı tərəfindən başa düşülən müxtəlif sahələrə ait sözlərin işlənməsi

folklor dilini daha da sadə edir. Bu da folklor mətnlərini oxuyan hər kəsin mətni olduğu kimi, asanlıqla başa düşməsinə, yaddaşlarda belə asanlıqla qalmasına səbəb olur.

ƏDƏBİYYAT

1. Bayramov A., Məhərrəmov Z., və b. (2015). Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti. Bakı, ULU, 236 s.
2. Babayev R., Hüseynzadə Ə., və b. (2017). Naxçıvan uşaq folklorundan örnəklər. Bakı, AR Prezidenti yanında Elmin İnkişaf Fondu, 461 s.
3. Cəfərlı M., Babayev R., (2010). Naxçıvan folklor antologiyası. üç cildə, I cild. Naxçıvan, Əcəmi, 496 s.
4. Cəfərlı M., Səfərov Y., və b. (2011). Naxçıvan folklor antologiyası. üç cildə, II cild. Naxçıvan, Əcəmi, 513 s.
5. Cəfərlı M., Babayev R., (2012). Naxçıvan folklor antologiyası. üç cildə, III cild. Naxçıvan, Əcəmi, 560 s.
6. Mirzəyev O. (1986). Adlarımız. Bakı, Azərnəşr, 296 s.

Chinara RZAYEVA

PLACE OF USE OF BORROWED WORDS OF ARABIC AND PERSIAN ORIGIN IN NAKHCHIVAN FOLKLORE TEXTS

SUMMARY

The place and frequency of use of borrowed words in Nakhchivani folklore texts was analyzed in the article. It became clear that, as in many other areas, and in folklore, the words of Arabic and Persian origin were widely used. Some of the borrowed words that have passed into our language have changed so much over time that it is very difficult to distinguish them from our own words. In the samples selected by us from folklore texts, such words constitute the majority.

Some words of Arabic and Persian origin, which are understandable to everyone, but not understood by everyone in the folklore texts were selected and analyzed in the article. Along with this, the words that at first glance look like Turkish words were chosen and were subject to a certain analysis. In addition, at first glance, words of Turkish origin were selected and certain analyzes were conducted. For example, Murad, Ahmed and others. words were analyzed.

In conclusion, it is concluded that today almost everyone understands the meaning of the words used in folklore texts, and they retain their functionality. Because in folklore texts, very little archaic.

Key words: *Nakhchivan*, folklore, borrowed, Arabic, Persian.

Чинара РЗАЕВА

МЕСТО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗАИМСТВОВАННЫХ СЛОВ АРАБСКОГО И ПЕРСИДСКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ В НАХЧЫВАНСКИХ ФОЛЬКЛОРНЫХ ТЕКСТАХ

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются место и частота употребления заимствованных слов в **нахчыванских** фольклорных текстах. Стало ясно, что, как и во многих других областях, так и в фольклоре слова арабского и персидского происхождения были широко использованы. Часть заимствованных слов перешедших в наш язык со временем настолько изменились, что их очень трудно отличить от наших собственных слов. В подобранных нами из фольклорных текстов образцах такие слова составляют большинство.

В статье были отобраны и проанализированы некоторые слова арабского и персидского происхождения, которые понятны каждому, но не поняты всеми в фольклорных текстах. Наряду с этим, н были выбраны слова, которые на первый взгляд выглядят как турецкие слова, и были подвержены определенному анализу. Кроме того, на первый взгляд были выбраны слова турецкого происхождения и проведен некоторый анализ. Например, Мурад, Ахмед и другие. слова были проанализированы.

В заключении делается вывод о том, что сегодня почти каждый понимает значение слов, используемых в фольклорных текстах, и они сохраняют свою функциональность. Потому что в фольклорных текстах очень мало архаичности.

Ключевые слова: *Нахчыван*, фольклор, заимствованный, арабский, персидский